

Ureje uredniški odbor — Glavni urednik Strukelj Karel — Naslov uredništva in uprave: »Posavski tehnik«, Krško 56 — Telefon 33 — Cekovni račun pri NB PRLJ Krško, štev. 615-T-145 — Tisk: Mariborska tiskarna — Celoletna naročnina 350, polletna 180, četrtletna 90 dinarjev — »Posavski tehnik« izhaja enkrat tedensko

KRŠKO, dne 10. oktobra 1953

POSAVSKI tehnik

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRŠKO

Proslava 10. obletnice Kočevskega zbora

Na zgodovinskih tleh v Kočevju — v podnožju Kočevskega roga, nekdanjem središču političnega in vojaškega vodstva osvobodilnega gibanja, je bil v soboto svečano praznovan eden izmed najpomembnejših dogodkov v zgodovini slovenske državnosti — desetletnica zbora odposlancev slovenskega naroda.

Tega dne pred desetimi leti so se uresničile prerokbe besede velikega sina slovenskega naroda Ivana Cankarja: »Narod si bo pisal sodbo sam.« danes pa so delovni ljudje Slovenije te besede napisali na številne slavoloke takole: »Narod si piše sodbo samo«.

Kočevje je v nedeljo zjutraj imelo slavnosten videz. Na prostoru, kjer je nekdanji stal grad fevdalcev Auerspergov — med vojno belogardistična trdnjava — je zdaj trg, na njem pa impozanten spomenik narodnoosvobodilne borbe; tudi zgodovinski Seškov dom, kjer je bil pred 10. leti Kočevski zbor, je obnovljen. Le Cankarjeve besede so še ostale na zidu nad odrom, vidni pa so tudi sledovi belogardističnih krogel, s katerimi so hoteli uničiti napis.

V tej dvorani se je ob 9.15 začela slavnostna seja Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS, na kateri je bilo navzočih okrog 400 preživelih odposlancev. Ti so z navdušenjem in vzkliki pozdravili svoje priljubljene voditelje iz časov Kočevskega zbora: podpredsednika zveznega Izvršnega sveta Edvarda Kardelja, predsednika Izvršnega sveta LRS Miha Marinko, člana zveznega Izvršnega sveta Franca Leskovskega, oba podpredsednika Izvršnega sveta LRS dr. Marijana Breclja in Ivana Mačka s člani sveta, prvega predsednika IOOF Josipa Vidmarja, sekretarja ZKS Vido Tomšič in razne druge goste.

Na svečani seji je govoril tov. Miha Marinko in pozval navzoče, da z enominutnim molkom proslavijo spomin padlih odposlancev. Med drugim je dejal: »Ko se današnji Izvršni svet LRS kot naslednik takratnega izvrševalca porajajoče se ljudske oblasti Izvršnega odbora OF oziroma kasnejšega predsedstva slovenskega narodnoosvobodilnega sveta tu sestaja skupaj z vsemi preživeliimi odposlanci in udeleženci zbora, občutimo znova vsi skeleči bol epričo ugotovitve, da preminotih ni med nami, ker so dali svoje življenje v težkih borbah, ki so še sledile Kočevskemu zboru oziroma so omagali izčrpani na posledicah vojnih in povojnih naporov. Zlasti nas danes znova težko prizadeva praznina, ker ni med nami Borisa Kidričja, ki je nosil najtežja bremena in ki ima ob tovarišu Kardelju največ zaslug pri uresničevanju smotrov Komunistične partije Jugoslavije na slovenskih tleh.«

ZADNJE VESTI

Beograd. Včeraj popoldne so v Washingtonu in Londonu uradno objavili skupno deklaracijo o tržaškem vprašanju, v kateri poudarjajo, da obe vladi nista več pripravljena odgovorjati za upravo v coni »A«. Zato sta sklenili, da umakneta svoje čete. In ker ima — kot trdi spomenica — pretežno italijanski značaj, bosta upravo zaupali — italijanski vladi. V deklaraciji tudi omenjajo, da se bodo anglo-ameriške čete umaknile čim prej in da bodo svoj odhod pravočasno sporočile.

Britanski in ameriški veleposlanik v Beogradu sta obiskala maršala Tita in mu sporočila sklep svoje vlade. Samovoljno ravnanje obeh zahodnih veleposlanikov se je kakor blisk razneslo po vsej Jugoslaviji. V glavnih mestih republik so se zbrale delovne množice in z množičnimi demonstracijami dale duška svojem uročenju. Njim sledi ostala mesta naše domovine. Protest proti popuščanju italijanskemu imperializmu se bo spremenil v vse-ljudsko ogorčenje, ki bo zajelo slehernega vasa. Vprašanje Trsta je tako globoko vsajeno v srce slehernega našega državljanca, da vzbuja taka imperialistična rešitev resničen gnus od onih, ki v teh dneh pozabljajo veliki

čar, ki je nosil najtežja bremena in ki ima ob tovarišu Kardelju največ zaslug pri uresničevanju smotrov Komunistične partije Jugoslavije na slovenskih tleh.«

Nadalje je tov. Marinko očrtal pomen Kočevskega zbora, ki je važen zgodovinski mejnik v nastajanju in razvijanju prve resnično ljudske oblasti na slovenskih tleh. Okolnosti osvobodilne borbe so narekovale, da je OF kot politična sila, kot mobilizator in organizator ljudskih množic za odpor proti okupatorju ustvarjal oboroženo silo naroda ter istočasno prevzemala in vršila tudi funkcijo oblasti, oblasti borečega se ljudstva. V začetku najtežjih pogojev osvobodilne vojne ta oblast ni mogla uveljaviti popolnih demokratičnih oblik, pa vendar ji kljub temu ni moči oporekati stvarnega ljudskega bistva, saj je mogla nastajati edinole kot rezultat volje ljudstva, ki je v svoji borbi za svoj obstoj, za svojo samohranitev, za svojo nacionalno in socialno osvoboditev ustvarjalo in gradilo svojo oblast. Brez te svoje ljudske vsebine bi sicer kot oblast ne mogla obstajati, saj se ne bi mogla oprati na nobeno drugo silo izven ljudstva.

Po končani slavnostni seji je tov. Miha Marinko odkril v »redvorju Seškovega doma« spominsko ploščo, na kateri so vklesane znamenite besede tov. Edvarda Kardelja iz njegovega referata na Kočevskem zboru: »Ljudska oblast, ki raste iz sedanjosti, ni od zgoraj vsiljena. Ona je zrasla iz ljudstva samega, ustvaril jo je slovenski narod v svoji najtežji in najbolj junaški borbi in zato najbolj ustreza volji in težnjam našega ljudstva.«

Po končani slavnostni seji so udeleženci šli na glavni trg. Slavnostno zborovanje je začel sekretar OK ZKS Rudolf Klajič, ki je proslil tov. E. Kardelja, da odkrije spomenik padlim borcem. Po odkritju spomenika je spregovoril tov. E. Kardelj, ki je med drugim dejal: »V življenju nekega naroda ali države deset let ni mnogo. Vendar, če primerjamo vsebino teh desetih let, ki so minili od Kočevskega zbora odposlancev slovenskega naroda do danes, lahko s popolnim prepričanjem rečemo, da so bila ta leta izredno bogata in ustvarjalna za Slovenijo in za vso Jugoslavijo.«

Tovariš Kardelj je nato govoril o nujnosti, da ima delovno ljudstvo resnična jamstva v samoupravnih demokratičnih institucijah, če hoče obdržati oblast v svojih rokah. Zato je potrebno, da so tovarne in zem-

lje v rokah delavcev oziroma kmetov in ne v rokah državnega aparata. Mi smo v povojnem razvoju za tem stremeli in korak za korakom napredovali k vse večji uresničitvi načela samouprave delovnih ljudi na vseh področjih družbenega življenja. Doseženi uspehi na tem področju so krepka garancija, da bo delovni človek postal sam gospodar svoje usode. A to je namen, za katerega smo se borili, kajti delovnemu ljudstvu ni potreben noben gospodar nad njim ne kapitalist ne birokrat.

Sovražniki socializma so govorili in včasih še sedaj prerokujejo, da je nadaljeval tov. Kardelj, »da bo ljudska oblast vzela kmetu zemljo. V resnici pa mu jo je šele ona dala, prvič s tem, ker ga je osvobodila dolgov in bank, drugič pa zato, ker je direktno povečala fond zemlje delovnih kmetov. Prva akcija v tej smeri je bila agrarna reforma, druga pa prisilen odkup zemlje nad 10 ha. Ta ukrep, ki občutno zmanjšuje možnost izkoriščanja tuje delovne sile, je bil potreben zato, da bi delovni kmet lahko samostojno gospodaril ne v odvisnosti od vaških magnatov, marveč v tesnem sodelovanju s socialističnim gospodarstvom.

Seveda sovražniki socializma sedaj govorijo, da je vse to samo naša taktika in da mi tudi v bodoče ne bomo pustili delovnega kmeta pri miru. Dokazovati, da ti zakoniti fabrikanti lažnih prerokovanj nimajo prav, bi bilo nesmiselno, naši delovni ljudje vedo, da jugoslovanski komunisti s tov. Titom na čelu niso nikoli skrivali svojega stališča in namenov pred ljudstvom, marveč so jih vedno odkrito povedali in jih uresničevali tedaj in tokrat, ko-likor so za to imeli podporo delovnih množic. Tako je tudi z našo politiko na vasi. Mi smo vedno odkrito izjavljali, da je naša načelna likvidacija izkoriščevalne tuje delovne sile v privatnem kmetijstvu prvi pogoj, ne samo zato, da bi se onemogočil kapitalistični razvoj na vasi, da bi posamezen delovni kmet, ki s svojimi rokami obdeluje svojo zemljo, zaradi lahke svobodno zagospodaril na svoji zemlji. Da bi lahko obdeloval svojo zemljo na moderen način, mu bodo pomagale razne kmetijske zadruge, ki jih bo delovni kmet ustvarjal oziroma se jim priključeval po svoji svobodni volji in po svojih potrebah. Česar ne bo zmogel sam, mu bo pomagal družni sektor, zadrugi stroj. To je pot, po kateri hodimo v socialistični preobrazbi na vasi.

Potemtakem nihče pri nas ne bo delovnega kmeta spravil v neke prisilne gospodarske odnose; niti ga omejeval v njegovem gospodarjenju na njegovi zemlji, če se bo držal obveznosti, ki jih nalaga družbena skupnost v interesu napredka celotnega gospodarstva. Toda prav tako nima nihče pravice zahtevati, da bi drugi delali zanj in ga bogatili. Zato bodo naši zakoni tudi vnaprej omejevali in onemogočali uporabljanje stalne tuje delovne sile.

Nato je tov. Kardelj govoril o samoupravljanju delovnih množic.

Dalje je tov. Kardelj govoril o našem neprestanem gospodarskem napredku, dejal je, da so številke v našem gospodarskem napredku impozantne v primeri s kratkim časom, ki smo ga imeli na razpolago. One dokazujejo, da Jugoslavija po svojih gospodarskih kapacitetah že ne spada v vrsto tipično zaostalih dežel, predanih na milost in nemilost ekonomsko močnejšemu inozemstvu. Storjen je dober začetek, ki nam omogoča, da lahko z zaupanjem gremo za našo zmago v bodočnost.

Seveda sovražniki socializma sedaj govorijo, da je vse to samo naša taktika in da mi tudi v bodoče ne bomo pustili delovnega kmeta pri miru. Dokazovati, da ti zakoniti fabrikanti lažnih prerokovanj nimajo prav, bi bilo nesmiselno, naši delovni ljudje vedo, da jugoslovanski komunisti s tov. Titom na čelu niso nikoli skrivali svojega stališča in namenov pred ljudstvom, marveč so jih vedno odkrito povedali in jih uresničevali tedaj in tokrat, ko-likor so za to imeli podporo delovnih množic. Tako je tudi z našo politiko na vasi. Mi smo vedno odkrito izjavljali, da je naša načelna likvidacija izkoriščevalne tuje delovne sile v privatnem kmetijstvu prvi pogoj, ne samo zato, da bi se onemogočil kapitalistični razvoj na vasi, da bi posamezen delovni kmet, ki s svojimi rokami obdeluje svojo zemljo, zaradi lahke svobodno zagospodaril na svoji zemlji. Da bi lahko obdeloval svojo zemljo na moderen način, mu bodo pomagale razne kmetijske zadruge, ki jih bo delovni kmet ustvarjal oziroma se jim priključeval po svoji svobodni volji in po svojih potrebah. Česar ne bo zmogel sam, mu bo pomagal družni sektor, zadrugi stroj. To je pot, po kateri hodimo v socialistični preobrazbi na vasi.

Potemtakem nihče pri nas ne bo delovnega kmeta spravil v neke prisilne gospodarske odnose; niti ga omejeval v njegovem gospodarjenju na njegovi zemlji, če se bo držal obveznosti, ki jih nalaga družbena skupnost v interesu napredka celotnega gospodarstva. Toda prav tako nima nihče pravice zahtevati, da bi drugi delali zanj in ga bogatili. Zato bodo naši zakoni tudi vnaprej omejevali in onemogočali uporabljanje stalne tuje delovne sile.

Nato je tov. Kardelj govoril o samoupravljanju delovnih množic.

Spored občinskega praznika v Boštanju

Ob 9. uri dopoldne živinorejska razstava, ki jo organizira KZ. — Ob 10. uri slavnostna seja občinskega ljudskega odbora. — Ob 13. uri gasilske vaje. — Ob 14. uri odkritje spomenika padlim borcem za osvoboditev Boštanja. — Ob 15. uri kulturni program, kateremu bo sledilo ljudsko veselje.

Viljudno vabljeni!

Tovariš Tito je govoril v Bjelovaru

Na velikem zborovanju ob desetletnici ustanovitve desetega Zagrebskega korpusa je v prisotnosti ogromne množice ljudi iz okolice in preživelih borcev govoril predsednik republike maršal Tito. Potem, ko je opozoril na velike žrtve, ki so jih naši narod dali v narodnoosvobodilni borbi, na ogromne pridobitve socialistične revolucije ter najnovejšo demokratične pridobitve demokratizacije našega javnega in političnega življenja, se je dotaknil vloge in nalog bodočih poslancev, v duhu novega volilnega zakona. Bodoči poslanci v našem najvišjem oblastvenem forumu morajo biti ljudje, ki jim ljudstvo zaupa, ker jih spoštuje, kajti kot njegovi predstavniki se morajo samo posvetiti njegovim interesom. Zastopati morajo težnje in potrebe svojega področja, biti pa morajo hkrati politično zgrajeni, da bodo poleg lokalnih interesov lahko pravilno ocenili tudi interese naše skupnosti kot celote in se temu primerno tudi ravnali.

»Zato odgovarjajte vi volivci, ki boste volili poslance,« je nadaljeval maršal Tito, »razumljivo je, da ne bomo nikdar dopustili, da bi kdorkoli rovaril ali celo odkrito deloval proti temu, kar smo ustvarili, proti temu, za kar je večina našega ljudstva. To hočem poudariti zato, ker je naš razvoj revolucionaren, v revolucionarnem razvoju pa sta možni dve stvari: ali hiter razvoj k popolni demokraciji, najpopolnejši demokraciji ali pa počasen razvoj in tu in tam stagnacija.«

Maršal Tito je nato opozoril, da so do neke mere prav vsi grešili proti ženski enakopravnosti, priporjeni v narodnoosvobodilni borbi. Ostro je nastopil proti podcenjevanju vloge žene v javnem in političnem življenju.

»Vem, da govore ljudje tu in tam s pravo ironijo čes, čemu naj bo žena poslanec, ko je vendar žena. Toda celo pri drugih narodih, ki nimajo socialistične družbene ureditve, na primer Indija, je veliko žensk, na najodgovornejših mestih, ne samo v državnih, temveč celo v mednarodnih forumih. Mar so naše žene, ki so se znale boriti z rami ob rami s svojimi tovariši manj vredne ali manj sposobne da se posvetijo tem poslom? Toda pravim vam, da nam je in bo zelo potrebno, da se posvete žene vsakemu delu v proizvodnji in v politiki.«

Na volitve se pripravljamo

Volilne priprave in pa razpravljanje o bližnjih volitvah so po vsem okraju v polnem razmahu. Po vseh kolektivih kakor tudi po večini kmetijskih zadrug so se že vršili zbori volivcev-proizvajalcev, na katerih so volivci razpravljali o svojih kandidatih ter sprejemali dokončne kandidature. Poleg tega so na vseh zborih razpravljali o pomenu volitev na splošno, o vlogi zborov proizvajalcev, tako okrajnega kakor tudi republiškega in zveznega pa še posebej. Vidi se, da so o tem proizvajalci še premalo vedeli, ker jih vloga zborov proizvajalcev zelo zanima ter povsod stavlja jo številna in zelo zanimiva vprašanja. Tudi udeležba, predvsem po večjih kolektivih, je bila zelo zadovoljiva. Tako se je na primer v »Pionirju« na Vidmu zbralo 600 članov delovne kolektiva; v rudniku Senovega pa samo v eni volilni enoti nad 600 delavcev; v »Pionirju« v Brežicah pa domala vsi, bilo jih je 150. Tudi vsi kolektivi so prišli skoro 100 odstotno na zборе.

Vse kaže na to, da bodo do nedelje, 11. oktobra, končani že vsi zbori volivcev, kljub temu, da je pri zborih, ki jih izvajajo kmetijske zadruge, malo zastanka. To je pripisati premajhnemu organizacijskemu delu posameznih zadrug oziroma njihovih vodstev, predvsem pa tudi organizacijam Socialistične zveze; ker so predvsem one odgovorne za situacijo na terenu. Ljudje, ki so jih volivci izbrali za volilne enote, so v splošnem gospodarsko razgledani ter predani socialistični graditvi, rabi, kjer so prišli do izraza ozke lokalistične tendence.

Z ozirom na važnost zborov volivcev in na vlogo, ki jo imajo v naši skupnosti, je seveda treba poudariti, da naj volivci izmed predlaganih kandidatov izberejo najboljše, ki bodo stvar skupnosti najbolj razumeli. Ne gre namreč za to, kdo bo član zbora proizvajalcev, gre za to, kakšen bo, ali bo delal za socialistično skupnost ali pa proti njej. O tem bodo pošteti državljani na volitvah odločili.

Za kandidate za republiški in zvezni zbor proizvajalcev tudi že razpravljajo. Za zveznega poslance za kmetijsko skupino zelo pogosto omenjajo, ponekod pa so ga že dokončno določili, tovariša Janeza Hribarja. Za zveznega poslance v zbor proizvajalcev po industrijski liniji govore o tovarišu Karlu Sterbanu s Senovega. V republiški zbor proizvajalcev namenjajo ponekod predlagati po kmetijski skupini tovariša Dragana Franca, Vesela Gvida in Pečnika, Nika z Bizeljskega. Po industrijski skupini pa razpravljajo o ing. Koželj Antonu s Senovega in o tovarišu Videnu Janezu iz Pišec.

Poleg zborov volivcev-proizvajalcev pa so tudi sestanki, na katerih člani SZ in ostali volivci razpravljajo o volitvah v republiški in v zvezni zbor (skupščino). Za zveznega poslance omenjajo več kandidatov, med njimi narodnega heroja Kovačiča Ivana-Efenka, tov. Zabkarja Jožeta iz Velike vasi pri Leskovcu, Bernot Živka iz Ljubljane, tov. Zimo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Se je čas,

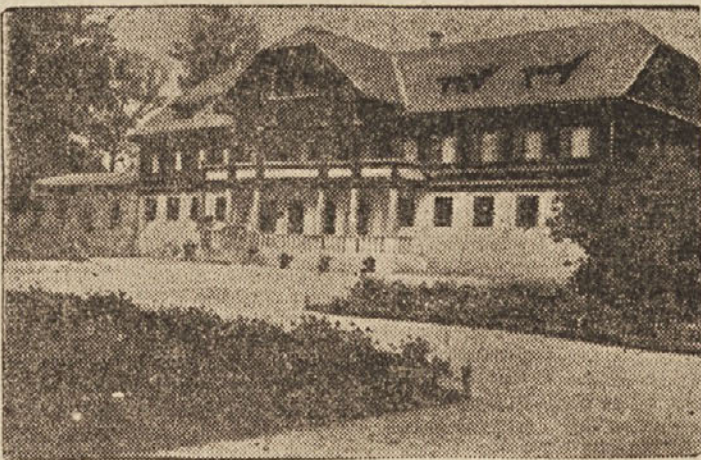
da postanete naročnik »Posavskega tehnika« in da boste sodelovali pri nagradnem žrebanju, ki ga bo pridržilo naše uredništvo. Na prošnjo bralcev smo podaljšali rok za zbiranje novih naročnikov in plačevanje naročnine

do 20. oktobra

Kdor bo torej do tega dne postal stalni naročnik »Posavskega tehnika« in plačal naročnino do konca leta 1953, bo imel pravico do žrebanja.

Do sedaj smo zbrali naslednje dobiteke:

1. kmetijski stroj,
2. kuhinjsko opremo,
3. trsno škroplilnico,
4. žveplalnik »Panonija«,
5. 14-dnevno bivanje v Čateških toplicah,
6. več ton premoga,
7. nekaj metrov drv,
8. večjo količino krompirja,
9. sodček vina,
10. blago za žensko obleko,
11. 50 kg bele moke,
12. 50 kg pralne sode,
13. 50 kg klajnega apna,
14. več brušenih servisov

Kdo si ne želi štirinajst dni bivanja v Čateških Toplicah? Ne zamudite prilike in se naročite na »Posavski tehnik«. Morda vam je sreča naklonjena in vaša želja se bo izpolnila.

Gotovo ste ali pa še boste prejeli položnico, katero smo vam pred dnevi poslali. Položnice so izpisane in vas prosimo, da na položnici označite znesek nakažete na naš tekoči račun. S tem boste imeli poravnano naročnino do konca leta in pa, kar je najvažnejše, pravico do nagradnega žrebanja. Pohište z vplačilom naročnine!

V vsako hišo »Posavski tehnik«!

Uredništvo in uprava »Posavskega tehnika«

Ljudstvo Krškega okraja najodločneje obsoja sklep, da bi Trst in cono A izročili Italiji

Krško, 9. oktobra. Navsezgodaj zjutraj se je zbralo preko 1500 ljudi in najodločneje obsojalo, da bi Trst in cono A izročili Italiji. Ljudstvo je demonstriralo cele ure in zahtevalo, da se

s krivicami, storjenimi Jugoslaviji, že enkrat preneha. Sevnica, 9. okt. Nad 1500 ljudi se je zbralo na ulicah Sevnice in demonstriralo proti enostranskemu sklepu Anglo-amerikan- cev.

Tudi v drugih krajih našega okraja je prebivalstvo ogorčeno nad takim sklepom in v demonstracijah odločno odgovarja: »Dovolj je bilo krivic Jugoslaviji!«

Vtisi s IV. kongresa Ant fašistične fronte žena Jugoslavije

26. septembra smo se zbrale v Beogradu odposlanke Antifašistične fronte žena Jugoslavije, da bi zastopale svoje organizacije na IV. kongresu žena Jugoslavije, ki je imel odločiti o nadaljnjem delu in razvoju ženske organizacije pri nas. Preko 1000 žena vseh starostnih dob in poklicev je pozorno sledilo referatu Vide Tomšičeve, tov. Bose Cvetič, besedam tov. Milovana Djilasa, ki jih je izrekel v imenu CK ZKJ, pozdravom inozemskih delegacij ter diskusiji, ki je bila po vseh vprašanjih zelo živahna, saj je sodelovalo v njej preko 80 delegat.

KONGRES SO POZDRAVILE INOZEMSKE DELEGATKE

Vse smo bile zelo radovedne, kaj bodo povedale zastopnice ženskih društev tujih držav. Bilo jih je kar precej: iz Francije, Anglije, Belgije, Grčije in Turčije. Nekatere organizacije so poslane kongresu pozdravna pisma, ker se iz raznih vzrokov niso mogle udeležiti. Tako je bilo prečeno pozdravno pismo iz Zapadne Nemčije, Indije in Švice. Vse inozemke so nas zelo tople pozdravljale, mi pa smo jih prav tako nagajevali z burnimi aplavzi. Najpristnejša je bila med njimi Francozinja Mariane Rez, neustrašna pobornica socialistične ideje, ki tako močno čuti z našim delom in borbo, da je od navdušenja in ginjenosti poljubovala in objemala Jugoslovanke, ki so bile v njeni bližini. V svojih besedah nas je bodrila, našo borbo za socializem je imenovala zvezdo vodnico, ki da svetli daleč naokrog in greje srca resničnih socialistov po vsem svetu. Kongresu so prisostvovala tudi delegatke iz Trsta, Gorice in Korške. Iz njihovih besed je bilo razbrat žalost, da ne morejo živeti skupaj z nami v eni državi, po drugi strani pa odločnost braniti svoj materinski jezik in narodnostne pravice do poslednjega diha. V dneh, ki so jih preživele z nami, so se bolj začutile, da v tej borbi niso osamljene, da čuti z njimi in jih podpira vse jugoslovansko ljudstvo.

Po pozdravih so sledili referati, globoki in bogati po vsebini, da bi jih v kratkih potezih nikakor ne bilo mogoče obnoviti. Upamo, da bo kongresni material kot običajno tiskan in da bo tako dostopen vsem ženam. Nekaj misli pa bi iz referatov vendarle podčrtale:

ZAPOSTAVLJANJE ŽENA V JAVNEM ŽIVLJENJU JE NE-DEMOKRATIČNO IN NE-SOIALISTIČNO

Spricho dejstva, da se zadnje čase vedno bolj brez sramu pojavljajo govornice, da žena ni za politično in javno delo, da je bilo to že začasno stanje po vojni, da bi bilo treba moškimi dati večje plače, žene pa nagajati iz služb domov in tako dalje, je o tem vprašanju spregovoril tudi kongres žena in obsojil take tendence kot nesocialistične, nedemokratične in reakcionarne. Jasno je bilo rečeno, da si ni mogoče misliti socializma brez enakopravnosti vseh članov družbe, vseh ljudi. Ko so

se analizirali vzroki, za te pojave, smo jih našli v starem in nazadnjaškem gledanju tako moč kot tudi žena. Ni malo primerov, da se žene same vse bolj odtegujejo javnemu udeleževanju, predvsem iz razloga, ker ne morejo vskladiti gospodinjstkih in materinskih dolžnosti še z drugim obremenitvami. Vendar, če ne bomo teh tendenc zavezili in ovrgli, prebrsna nevarnost ne samo, da ne bomo uresničili ženske enakopravnosti, temveč da bomo okrnili tudi socialistične družbene odnose, ki pa so nujen sestavni del socializma.

O tem vprašanju je govoril pozneje tudi tov. Tito v Bjelovaru. Poudaril je, da imajo celo v drugih državah, ki niso socialistične, ženske na najodgovornejših mestih. Ne zdi se mi prav, da bi ženskam ne zaupali tudi najodgovornejših funkcij, ko so po eni strani že v narodnoosvobodilni vojni pokazale, kaj zmorejo, po drugi strani, pa je prav žena kot mati, ki največ žrtvuje za vzgojo mladega narasčaja, poklicana, da pove svojo besedo v naši socialistični skupnosti.

Popolnoma jasno je, da je osnova za resnično enakopravnost žene v družbi, njena materialna samostojnost in neodvisnost česar se ne zavedajo v dovoljni meri niti žene same. Pri tem ne gre toliko za to, da bi morala biti prav vsaka žena zaposlena, kot za to, da ima možnost in pravico zaposlitve, če tako hoče in kadar je to potrebno.

IV. kongres je posebej govoril o položaju kmečke žene, o pomenu njenega dela v kmetijski proizvodnji in o njenih težavah spricho zaostalega načina obdelave zemlje in o nujnosti, da se nudi kmečki mladini čim več izobrazbe in znanja, zlasti iz kmetijske stroke. V referatu tov. Bose Cvetič je bilo s številnimi dokazano, da sloni v nekaterih delih Jugoslavije na ženskah težišče vse kmetijske proizvodnje. Prav v teh krajih pa žene najmanj sodelujejo v ljudski oblasti in v drugih organih samoupravljanja. To je za socialistično pojmovanje zares normalno. Kod ima pravico delati mora imeti tudi pravico odločanja.

KONGRES JE IZVOLIL ZVEZO ŽENSKIH DRUŠTEV

Med drugimi važnimi problemi je kongres obravnaval tudi problem nadaljnjega delovanja žena. Vsi smo bili edini v tem, da je čas prinesel v našem družbenem življenju mnoge spremembe in da so same žene v povojnem razvoju naredile tak korak naprej, da ni več potrebna posebna ženska organizacija v taki obliki kot je bila AFZ. Žene že sedaj množično delujejo v raznih organizacijah in društvih. Problemi, ki so jih obravnavali odbori AFZ, niso samo ženski problemi, ampak so problemi vse družbe. Tako n. pr. ne more biti vzgoja otrok samo žensko vprašanje, ker sta za vzgojo odgovorna oba roditelja in celotna družba. Prav takozvano žensko vprašanje, mislim, borba za enakopravnost žena, ni samo njihovo vprašanje, temveč je to vprašanje vseh

naprednih in socialističnih sil — je družbeno vprašanje. Ni izključeno, da je posebno ženska politična organizacija ponekod celo zavirala, da se navedeni problemi niso obravnavali širše, v okviru SZDL. Ukinitve AFZ organizacije je lahko zelo koristna, toda le ob sočasni povečani skrbi SZDL in drugih organizacij za probleme, ki jih je doslej reševala organizacija žena. Mi imamo precej organizacij, v katerih lahko žene v polni meri razvijejo svojo aktivnost, kot SZDL, Zveza združnic, Društva prijateljev mladine, Rdeči križ itd. Tudi ni nobene ovire, da bi se žene tudi poslej sestajale ob časa do časa posebej, kjer to želijo. To lahko storijo v okviru SZDL ali v okviru združnic organizacije. Če pa se bo kje pokazala potreba po posebnem ženskem društvu z določenim programom, pa zopet ni nobene ovire za to. V mestih že imajo ponekod ženska društva za napredek gospodinjstva. Eno je jasno: društvo mora zrasti iz krajevskih potreb, če te potrebe ni, društva ne bo. Ne gre namreč za to, da bi morali imeti na vsak način posebne ženske organizacije, temveč za to, da so žene na neki način vključene v javno življenje, da se udeležujejo in da doprinašajo svoj delež h graditvi socializma.

Nekaj pa nam delegatkam na tem kongresu vendarle ni bilo všeč. Kljub našim srčnim željam, da bi videle in slišale Tita, se sreče nismo imele. Bil je zadržan z važnimi državnimi posli, od katerih se ni mogel otrgati. Razumelo smo to, pa vendar skandinavci: hčemo Tita, ni bilo ne konca ne kraja. Po kongresu je sprejel delegatko žena v kateri so bile tudi Slovenke, ki so nam na poti domov vse vzhicene opisovale obisk pri njem. Z. M.

Ali veš, kaj je fluorografiranje?

Vsa skrb naše socialistične domovine je posvečena ljudskemu zdravstvu, ker le zdrav državljan lahko uspešno gradi socializem. Fluorografska akcija v našem okraju bo ugotovila zdravstveno stanje vsega tukajšnjega prebivalstva. Brezplačno rentgensko slikanje pljuč in drugih prsnih organov bo

ugotovilo, ali si zdrav ali pa potreben zdravniške pomoči. Akcija bo uspela samo tedaj, če bo ta udeležba res polnoštevilna, ker le na ta način bo mogoče ugotoviti razna bolezenska žarišča.

Za uspeh akcije ni dovolj, da se udeležijo samo slikanja, ampak da se zanesljivo odzoveš

tudi zdravniškemu pozivu na ponovni pregled, če je fluorografski odkril pri tebi bolezen. Bolnikom bo omogočeno takojšnje brezplačno zdravljenje. Zato izrabite priložnost, ki jo nudi socialistično zdravstvo delovnemu ljudstvu in se brezplačno udeležite fluorografiranja ob določenih dnevih.

Dragan Franc:

Ob 10. obletnici k čevskega zbora odposlancev slovenskega naroda

(Nadaljevanje in konec)

Drugi večer smo na Kočevskem zboru obravnavali pregled političnih in vojaških vprašanj, o katerih sta podala izčrpno poročilo tov. Edvard Kardelj in Boril Kidrič. Podrobno sta orisala gnolobo stare protijudske Jugoslavije, katere vodstvo je bilo v rokah izdajalskih in petkolonskih elementov, kateri so se povezali z največjim sovražnikom jugoslovanskih narodov, t. j. s fašistično Italijo in Nemčijo. Jasno sta pokazala, da je zaradi teh dejstev stara jugoslovanska država s svojo vojsko morala nujno razpasti ter da se je ta izdajalska gospoda nujno morala izroditi v najhujše sovražnike in izdajalce naših narodov in svoje izdajstvo potrditi v oboževanem odporu bele in plave garde proti lastnemu narodnoosvobodilnemu gibanju. Poudarjeno je bilo, da so izdajstvo v enaki meri zakrivali tudi tisti, ki so zbežali v London in od tam s svojo politiko podpirali izdajstvo plave in bele garde in varali svet o resničnem stanju naše osvobodilne borbe. Oba govornika sta obsojila zadnje izdajstvo bele garde, katere se je po kapitulaciji Italije ter splošni amnestiji zvezala na življenje in smrt s Hitlerjevo Nemčijo. Nadalje sta orisala nastanek Osvobodilne fronte, dve in polletno borbo partizanske vojske, naše politične in vojaške zmage, kakor tudi po-

rast naše vojske od majhnih četic do moderno oborožene ljudske armade. Dotaknila sta se tudi vprašanja pomoči od strani zavezništva ter pri tem poudarila nujno potrebo odprtive resnične druge fronte na zapadu, s čimer bi se skrajšala vojna in zmanjšale težke žrtve, ki jih morajo prenašati okupirani narodi. Poudarila sta tudi vodilno vlogo Komunistične partije Jugoslavije in genialno sposobnost vrhovnega komandanta in voditelja tov. Tita. Na koncu sta med drugim podala razveseljivo ugotovitev, da borba ne bo več dolga in da se bližamo končni osvoboditvi naše domovine.

K tem poročilom se je oglašilo k debati 36 odposlancev, ki so odločno zahtevali otvoritev druge fronte, poostrežen kazenski mer proti belogardističnim izdajalcem, obenem pa so poudarili vodstveno sposobnost Izvršnega odbora, borbeno pripravljenost Komunistične partije Slovenije in iniciativnega duha njenega Centralnega komiteja. Vsi govorci tov. Kardelj in Kidrič, kakor tudi ostalih govornikov, so bili neprestano spremljani z viharimi aplavzi ter z navdušenimi vzkliki tov. Titu, Izvršnemu odboru, Glavnemu poveljstvu in Centralnemu komiteju KPS.

Tudi to nočno zborovanje se je končalo s kulturnimi točkami, godbo, petjem in deklamacijami ter smo se na koncu kot

Volimo dobre, socializmu predane ljudi

Leskovska občina je po številu prebivalstva tretja v okraju in to se na vsak način pozna pri delu. V vasi imajo osnovno šolo in nižjo gimnazijo, katero obiskuje precejšnje število otrok iz bližnje in daljne okolice. Kmetijska zadruga ima 7 odsekov, ki dobro delujejo. Okrog gradu pa Državno gospodarstvo rigola in pripravja vse potrebno za velik breskov nasad. Razen tega so si Leskovčani postavili združni dom, s katerim se tudi ponasajo.

Clovek bi rekel, da je v Leskovcu mnogo dobrih, delovnih ljudi, ki delajo z vsem srcem za izgradnjo socializma na vasi. Je, in to tudi drži. Žal pa je nekaj izrodov, moramo reči malo, so pa le. Prav sedaj v predvolilni kampanji bi se ti ljudje radi povzpeli, prišli do funkcij, da bi oni odločali o usodi delovnih ljudi.

Pred dnevi se je v Leskovcu vršil zbor združnikov, da bi iz svoje srede določili kandidata za okrajni zbor proizvajalcev. Ko so prešli na volitve kandi-

datov, so navzoči predlagali 4 sicer: Vovk Vinka, Gorenc Franca, Ivanc Franca in Sikošek Ivana. Od teh so se zavzeli le za Sikošek Ivana. Od predlaganih se je oglasil k besedi Sikošek, mali kmet iz Zadovince. Med drugim je poudaril, da je za kmečke pravice žrtvoval dva meseca svobode v Litostroju. Nadalje je govoril še o davkih, da so previsoki itd.

In kot z bodočim funkcionarjem, bi bilo dobro, da se spbliže seznanimo. Res je, da je žrtvoval dva meseca svobode v Litostroju. Toda zakaj? Prav gotovo ne z kmečke pravice, ker te so bile takrat že priborjene, priborila jih je narodnoosvobodilna borba, naši hrabri borci, nikakor pa ne Sikušek.

Sikušek je tudi solastnik mlatilnice Kmetijske zadruge, je ponudila, da bi delal z njo. Mlatilnica bi spadala pod strojni odsek, dobiček bi si pa delili. Toda on je to odločno odklonil. Kako je, on in zadruga — to vendar ne gre skupaj. Za-

kaj skupno, če lahko sam, zakaj bi služil vsi, če lahko služim sam? Ne vem, kako si on predstavlja borbo za kmečke pravice, če je proti skupnosti, proti zadrugi in takorekoč proti socializaciji vasi.

To je le en primer »dobrega dela« kandidata za okrajni zbor proizvajalcev. Mnogo jih je pa še, ki o katerih se le šušlja, ljudje si ne upajo z besedo na dan, ker se jih bojijo. Ne vem, zakaj bi se jih naj bali, saj je vendar ljudska oblast, vsakdo ima pravico, da pove, kaj mu ne ugaja, prav tako naj povedo Sikušku, da ni za skupnost, da dela le za svoj žep. Kako bi potem zastopal delovne kmete svoje občine na okrajnem zboru?

To se mu je »drznilo« povedati na zboru član zadruge, toda Sikušek se za to ni zmenil dosti. Zmenili pa se bodo ostali združniki, ki bodo o predlaganem kandidatu še razmislili in ga pretrgali na prihodnjem zboru? Iz svoje srede bodo pa izvolili res zaslužnega, dobrega člana Socialistične zveze, ki je s svojim delom nekaj doprinesel za skupnost.

Ne boimo se dimnikarjev

Glede na razne objave v našem časopisu o obveznosti čiščenja kurilnih in dimnovodnih naprav in nadzorstva nad njimi smatramo za potrebno, da opozorimo prebivalstvo na naslednje:

Uredba o ureditvi in opravljanju dimnikarske službe z dne 20. VII. 1950, Ur. list LRS št. 21-50, pravi v I. členu takole: Namen dimnikarske službe je, da s čiščenjem kurilnih in dimnovodnih naprav ter nadzorstvom nad temi napravami varuje pred požarom splošno ljudsko premoženje. Člen 2. iste uredbe nadalje določa: Vse kurilne in dimnovodne naprave se morajo redno čistiti. Čiščenje izvrševati pa je po čl. 8. upravičen le dimnikar.

Ker se pojavljajo pogosti primeri zabiranja čiščenja in pregleda kurilnih in dimnovodnih naprav, opozarjamo vse kurilnike teh naprav, da ima dimnikar po tej uredbi in po ostalih predpisih za preprečevanje požarov točno določene dolžnosti in ne smejo stranke prihod dimnikarja smatrati kot nekaj nenotrebne. Dimnikarjeva dolžnost ne obsta samo v tem, da opravi določeno čiščenje kurilnega in dimnovodnega objekta, temveč vrši obenem tudi preventivno službo v zvezi s požarnovarnostnimi ukrepi.

Zadruga dimnikarjev za LRS, Ljubljana

... Kakorkoli je Mussolini v Hitlerjevi družbi razkosaval Jugoslavijo in jo dušil v ognju in krvi, uničiti je ni mogel. In kakorkoli poskušajo vodeči krogi današnje Italije preprečiti prirodno rešitev tržškega vprašanja, preprečiti je ne bodo mogli.

IZPRED SODIŠČA

V četrtek se je pred okr. sodiščem v Novem mestu vršila razprava proti Josku Papežu, bivšemu podpredsedniku OLO Krško in soobtožencem. O poteku razprave bomo poročali v prihodnjih številkah.

ČLANI SOCIALISTIČNE ZVEZE, DELOVNI KOLEKTIVI, PODJETJA, ZADRUGE, USTANOVE IN VSI DRŽAVLJANI, PRISPEVAJTE V VOLILNI SKLAD!

VSA DENARNA SREDSTVA NAKAZUJTE NA TEKOCI RAČUN PRI NARODNI BANKI ŠTEV. 601-T-290.

ČEZ 15 LET BO ATOMSKA SILA TEKMOVALA Z VSEMI POGONSKIMI SILAMI V INDUSTRIJI

Načelnik skupnega kongresnega odbora za atomsko silo, poslanec W. Sterling Cole, je večer izjavil, da Združene države gotovo vodijo v današnjem svetu razvoj atomske sile v miroljubne namene. Napovedal je, da bo atomska sila v prihodnjih 15 letih gotovo tekmovala z vsemi dosedanjimi pogonskimi silami v industriji.

prejšnje jutro razšli na svoja počivališča, polni prekipelavicega navdušenja.

Zadnji večer zborovanja so bile na dnevnem redu organizacijska in gospodarska vprašanja ter volitve v Rvovni plenurni protifašistični svet narodnega osvobodjenja Jugoslavije. Referat o organizaciji naše ljudske oblasti je podal tov. Zoran Polič. O gospodarskih vprašanjih pa je govoril organizacijski tajnik v Izvršnem odboru tov. dr. Marjan Breclj, ki je v jasnih obrisih obrazložil naše takratno gospodarsko stanje. Poudaril je, da smo v tem pogledu navezani povsem na svoje lastne sile in da moramo temeljito organizirati naše gospodarsko zaledje, dati na razpolago vse svoje fizične in materialne sile, ker le tako bomo lahko prešli skozi čas, ki ga imamo še pred seboj. Vse gospodarsko življenje, je poudaril tov. Breclj, se mora organizirati preko krajevnih narodnoosvobodilnih odborov. Ostro je treba napovedati tudi vsem spekulantom, izkoriščevalcem in vsem tistim, ki ne bi hoteli razumeti, da živimo v času, ki je treba vse žrtvovati za osvoboditev domovine. Objasnil je, da bo začela obratovati naša industrija, da bodo začele obratovati opekarne, apnenice in delovati druge delavnice, da bomo tako zadostili svojim trenutnim gospodarskim potrebam in da bomo izvršili vse potrebne priprave za obnovo vseh naših porušenihi mest in vasi.

Tudi k tema dvema referatoma se je priglasilo k besedi preko 30 diskutantov, ki so z vso resnostjo razpravljali o vseh perečih organizacijskih in gospodarskih vprašanjih.

Pomen volitev v Rvovni plenurni in volitev sploh je pojasnil član Izvršnega odbora tov. dr. Jože Rus. Po njegovem referatu je volilna komisija, izvoljena prvo noč zasedanja, predložila predlog delegatov v plenurni OF, po številu 120, in predlog za izvolitev delegatov v Rvovni plenurni protifašistični svet narodnega osvobodjenja Jugoslavije, po številu 40. Vsi predlagani so bili soglasno izvoljeni z gromkim aplavzom.

Po izvršenih volitvah je zbor čestitil k treznemu in premišljenemu delu predsednika Protifašističnega sveta narodnega osvobodjenja Jugoslavije tov. dr. Ivan Ribar, ki je izrazil vročo željo, da bi skoro lahko zborovali v svobodni beli Ljubljani in da bi se skoraj videli na skupnem zboru velike, svobodne, demokratične Jugoslavije.

Predsednik Izvršnega odbora tov. Josip Vidmar se je na koncu zbora zahvalil za izraženo zaupanje ter izjavil, da je ni sile, ki bi Izvršni odbor odvrnila od te poti, služiti slovenskemu narodu in naši skupni domovini. Priporočil je tudi, da je na tem mestu dolžan izjaviti, da je bila Komunistična partija Slovenije in njen Centralni komite tista, ki je omogočila našo osvobodilno borbo in kateri se mora on kot predsednik Izvršnega odbora posebej zahvaliti. Po teh besedah je tov. Vidmar zaključil prvi zgodovinski zbor slovenskega naroda, ki se je vršil na zgodovinskem otočku nemčurstva v naši zemlji, v mestu Kočevju, in za katerega smo se že tedaj zakleli, da bo mesto Kočevje za naprej naša slovensko mesto.

Na volitve se pripravljamo

(Nadaljevanje s 1. strani) Vrščajevo, tov. ing. Levstik Jožeta, tov. Mlakarja Lojzeta in tov. Toneta Zupandčiča iz Krškega. Vendar razpravljajo v raznih krajih o različnih kandidatih.

Za kandidata za republiški zbor (skupščino) volivci v glavnem razpravljajo še o istih kandidatih, o katerih smo poročali v prejšnji številki našega lista. Za brežičko volilno enoto govorijo tudi o tovaršnici Zimi Vrščajevi.

Z ozirom na to pa, da je predlaganih več kandidatov, pa bo kmalu čas, da se organizacije Socialistične zveze odločijo, katerega izmed teh bodo podprle na zborih volivcev, ki bodo kandidature dokončno sprejemali.

Napačna pa bi bila zamisel, da je treba za kandidata izbrati predvsem takega človeka, ki bo zastopal samo interese kraja ali področja, ki ga bo za poslanca izvolilo. Poslanec pač ne bo mogel biti samo zagovornik ozkega področja, pač pa bo moral tudi gledati na koristi celote, kajti napredek celotnega našega gospodarstva in zboljšanje življenjskih pogojev ni odvisen samo od razvoja posameznih krajev, pač pa predvsem od tega, kako se usmerja celoten razvoj družbenega življenja. Delo poslanca torej ne bo samo v reševanju drobnih krajevnih problemov, predvsem se bo to delo odražalo v njegovem delu v parlamentu pri sprejemanju zakonov.

KMETIJSKI RAZGLEDI

Pregled licenciranja plemenjakov

Kakor vsako leto tako se je tudi letos od 14. do 18. septembra vršilo redno licenciranje (priznavanje) plemenjakov (bikov in merjascev). Po prvem členu uredbe o odbiru plemenjske živine se smejo za plemje uporabljati le priznani plemenjaki, ki jih za plemje spozna za sposobne posebna komisija strokovnjakov. Uspeh dela te komisije je razviden iz sledeče razpredelnice:

Pasma	Od prigona:				Ocenjena licenciranih:			
	Pri-	licen-	mla-	skar-	Ib	Ila	Iib	IIIa
Sivorjava — montafonska	78	57	10	11	4	15	23	11
Sivopšenična in križanci sr-x-sp	62	39	2	21	—	1	5	18
Skupaj	140	96	12	32	4	16	28	21

Letos je komisija srazmerno strogo ocenjevala, kar se vidi iz velikega števila škartiranih (23%) bikov. To je potrebno zaradi tega, ker se je pri sprejemanju krav v redovnik ponekod opazil vpliv slabih bikov pri naraščanju (n. pr. v Tržišču, Sentjanžu). Kmetijske zadruge imajo sedaj že sredstva za nabavo res dobrih bikov in ni potrebno, da bi puščali na terenu slabe blike.

Iz razpredelnice se jasno vidi nazadovanje sivopšeničnih bikov. Ti bikli so iz leta v leto slabši. Imajo zelo slabe noge, so visoko preklani, zaplečeni, nepovezani, zadaj ozki, visoki nog, slabo razvitega trupa. Karakteristično je, da je sivopšenični bik, ki je bil na plemenjskem sejmu v Sentjanžu tretji po redu in za katerega je KZ Sevnica dala 70.000 din, bil komaj priznan v najnižji IV. razred in je malo manjkal, da ni bil škartiran. Zato v Sentjur ne bomo hodili več bikov kupovat. Sploh v bodoče ne bomo več priznavali sivopšeničnih bikov. Doma vzrejene blike bomo priznali le od sivorjavih (montafonskih) rodovniških krav in bikov z ugotovljeno molznostjo pri materi. Rejci se pa naj zavedajo, da vzreja bika ni tako enostavna. Mlad bik zahteva mleko do petega meseca starosti, potem pa močna krmila v obliki mešanice otrobov in oljnih tropin. Brez tega se mladi bik ne bo razvil.

Na pomislek zagovornikov sivopšenične pasme, češ da je montafonska živina podvržena tuberkulozi, da ni za vožnjo, da ima slabše meso itd., odgovar-

jamo, da to ne drži. Rezultati cepljenja goved proti tuberkulozi so pokazali, da je med sivopšenično pasmo več tuberkulozne živine kot med montafonsko. Tudi za vožnjo je montafonska živina prav tako dobra kot sivopšenična. Tov. Vrtovšek iz Stolovnika že dve leti stalno vozi z montafonskim bikom, živinorejci v dobropoljski dolini, ki imajo samo montafonsko živino, imajo malo konj in vse

vožnje po kraškem terenu opravljajo z montafonsko živino. Kar se pa tiče mesa, danes trg ne išče več lojnatih živine, ker je loj cenejši kot meso. Zato tudi v tem oziru sivopšenična živina izgublja svoj renome. Nasprotno je pa montafonska živina bolj skladnih oblik, nekoliko manjša, ima povprečno višjo molznost kot sivopšenična, v mladosti bolj naglo raste, je skromnejša in prej dozori. Razen tega imamo možnost še najmanj 50 let prodajati montafonsko živino v južne republike kot plemenjsko. Sivopšenična pasma pa vidno degenirira, ker ni možnosti kupiti kje druge blike za osvežitev krvi. Tudi Avstrijci so namreč po pasmo opustili. Zato je skrajni čas, da rejo te pasme opustimo in je sklep, da se biki sivopšenične pasme ne bodo več priznavali, popolnoma umeste in nujen.

Istočasno z biki so se priznavali tudi merjasci. Pregled licenciranja merjascev je sledeč:

Pasma	Od prigona:				Ocenjena licenciranih:			
	Pri-	licen-	skar-	skartir.	I	II	III	IV
Požlahtnjena — bela	24	24	—	—	6	14	4	—
Crnopasasta	20	17	3	—	1	9	6	1
Skupaj	44	41	3	—	7	23	10	1

Napaka pri merjascih je predvsem v tem, ker ljudje puščajo za plemje domače merjasci iz domačega gnezda. Tako nastane križanje v sorodstvu in posledica so nerazviti, rahlični prasci, ki slabo uspevajo. Zato je nujno, da se merjasci nabavijo od drugih in da se svinje ne pripuščajo k neličnim slabim merjascem, ki plemenijo v sorodstvu. Najlepše svinje v okraju ima n. pr. Stadler Ivan v Bistrici samo zato, ker redno nabavlja merjasci iz najboljših rej plemenjskih svinj na državnih posestvih (Sentjur, Maribor itd.).

Komisija je rejcem plemenjakov obrazložila napake pri posameznih plemenjakih in jih podučila o njih pravilni negi in vzreji. Zato licenciranje ne daje samo pregleda o plemenjakih, ampak je istočasno važno vzgojno sredstvo za rejo plemenjakov, ki so najvažnejši steber živinoreje.

Okrajni ljudski odbor Krško je za vsak dogon plemenjaka nakazal rejcem odškodnino v znesku 400 din po komadu. Za dobro vzrejo je pa dal nagrade, in to: za IIIb oceno 500 din, za IIIa 600 din, za Iib 1000 din, za Ila 1500 din, za Ib pa 2000 din. Za merjasci pa za oceno III. 600 din, za oceno II. 1000 din, za oceno I. 1600 din. Ta gesta okrajnega ljudskega odbora kaže, da tudi oblast upošteva dobre rejce in se zaveda, kako velike važnosti je vzreja res dobrih plemenjakov. Nagrade bodo dale rejcem spodbudo za nadaljnjo vestno rejo plemenjakov in upamo, da bomo na licenciranju prihodnje leto razdelili še več nagrad za I. in II. razred, kajti pričakujemo, da bodo naš nagrade spodbudile rejce za čim boljše rejo plemenjakov. K reji jim želimo obilo uspeha. D. T.

Novice in dopisi iz naših krajev

IZ BREŽIC

ZOPET HUĐA KAZEN ZA TATVINO KOLEŠ

Ignac Mandič, 23-letni brezposelnik brivec iz Gjurjevca v Vojvodini in Radivoj Dejanovič, 22-letni krojač brez posla od prav tam, sta se iz zapora zagovarjala pred okrajnim sodiščem zaradi tatvine koles. Javni tožilec ju je obtožil, da je Mandič vzel dne 1. 8. 1953 izpred gostilne Lukež v Brežicah kolo Jožeta Humeka, oba skupaj pa da sta 4 dni za tem vzel iz pred poslopja okrajnega ljudskega odbora v Krškem koleši Romana Dularja in Franceta Cvečarja. Oba obtožena sta priznala krivdo in se zagovarjala, da sta kradla pač zato, sta bila brez denarja, ko sta prišla v te kraje iskat zaposlitve. Vsaj oškodovanci so dobili kolesa vrnjena na ljudski milici. Mandič je bil obsojen kot organizator tatvine na 18 mesecev, Dejanovič pa na 10 mesecev zapora. Mandič je nastopal pred sodiščem dokaj prostodušno češ, ukradel sem kolesi, ker sem potreboval denar, sodišče naj me kar sodi, bil sem kot podoficer v Skopčah odpuščen s slabo karakteristiko in zato nisem mogel dobiti službe ter sem Dejanoviču prigovarjal, naj gre z menoj iskat službo in kasneje naj krade z menoj.

NA NASLOV PODJETJA ELEKTRO - KRŠKO

Odjemalec električnega toka se vedno pogostje pritožuje zaradi brezobzirnega postopanja odgovornih faktorjev pri prekinitvah toka. Razumljivo je, da ima podjetje večkrat takšno popravila in nova dela pri daljnovodih, da mora prekiniti dobavo toka. To, kar se dogaja zadnje dni, pa presega vse meje obzirnosti do naročnikov. Celo več ur trajajoče prekinitev toka se pogosto sploh ne objavljajo v naprej. Gospodinj se upravičeno jezijo, ko jim sredi kuhanja zmanjka elektrike, frizerji morajo odpustiti stranke z nedokončanim friziranjem, z mokrimi lasmi itd. Niti uprava

mestnega vodovoda ne dobi vedno pravočasno sporočila, kdaj in za koliko časa bo prekinjena dobava elektrike. Radovedni smo, kako bi se zagovarjali prizadeti in na koga bi valili odgovornost za škodo, če bi nastal požar in ni se dalo gasiti samo zato, ker bi po njihovi krivdi bil vodovodni stolp prazen. Zeleti je, da poišče podjetje Elektro-Krško one, ki so odgovorni za tako nekulturno in nesolidno postopanje in da napravi končno red.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V mesecu septembru so umrli v Brežicah: delavec Alojz Divjak iz Sevnice, upokojenka Fračiška Kračun iz Brestanice, triletni Tonček Voglč iz Črnca, veterinar Stanislav Zorec iz St. Lenarta, užitkarja Helena in Franc Kržan iz Cundrova, gospodinja Marija Amon iz Brežic, kmet Branko Lazar iz Laduča, kmet Jože Volovec iz Loč, poljedelec Anton Kranjc iz Zabuškova, zidar Stjepan Kolarič iz Laduča, upokojenec Martin Kosec iz St. Lenarta in upokojenec Franc Štipeč iz Tržišča. V istem mesecu je bilo rojenih 29 deklic in 19 dečkov. — Poroke ni bilo nobene.

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE

bo na javni dražbi v četrtek, 15. t. m., ob 9. uri dopoldne na sedežu občine prodal naslednje eno- in dvostanovniške hiše: Splošnega ljudskega premoženja v Brežicah. Hlša, Kardeleva, 6. česta 6 (Strasner), izključna cena 1.000.000 din; Pod obzidjem št. 4 (Koenig) 900.000 din; Prešernova česta št. 2 (graščina) 1.100.000 din; Prešernova česta št. 9 (Varlec) 900.000 din; Česta bratov Milavcev št. 17 (Šušelj) 800.000 din; Gregorčičeva št. 7 (Cimerl) 800.000 din; Trnje št. 13 (graščina) 300.000 din.

POTRES v Brežicah in okolici

V četrtek, 1. oktobra, ob pol osmih zvečer je bilo čutili kratke potresne sunki, ki ga je spremljalo zemeljsko bobnenje. V Brežicah so zanihale samo višje svetilke, medtem ko so se v okolici Sromelj podirale skladovnice, drv odpirala vrata omar, padali kozarci s polic ter je bilo nekaj malega škode tudi na strehah.

Iz Tržišča

Da bi laže tolmačili volivcem pomen sedanjih volitev ter vloge bodočih skupščin, smo na sestanku SZ skupno s predstavniki množičnih organizacij razdelili področje občine na 17 vasi, kjer naj bi se vršili sestanki članov SZ odnosno zbori volivcev. Do sedaj smo izvedli 10 zborov, od teh zakonitih le 9, ker na Sp. Vodaiah ni bila udeležba zadostna. Po izčrpnem poročilu o delu ObLO in splošni gospodarski situaciji občine, je bila najbolj plodna razprava na Zg. Vodaiah. Malkovcu in Polju. Volivci so v celoti odobraval gospodarski načrt občine, ki se že dobro realizira. Z njegovo uresničitvijo bodo rešeni važnejši problemi vasi, kakor ureditev potov in studencev, ustanovitve plemenska postaja, ureditev drevnice in trsnice, elektrifikacija nekaterih vasi. Najbolj pereče vprašanje

iz Vidma

V krškem okraju se na široko razpravlja o volitvah odbornikov v okrajni odbor proizvajalcev. Delavci kolektiva gradbenega podjetja »Pionir«, ki gradi Rototovarno, so se dne 6. oktobra zbrali na zboru volivcev. Prisostvovalo je 600 delavcev. O pomenu volitev v okrajni zbor, kakor tudi v republiški in zvezni je govoril zastopnik okr. odbora SZ. Nato so predlagali kandidate, najboljše delavce iz kolektiva. Med njimi so tudi tiste: Lado Kežman, Milan Kremesec, Vinko Milček, Anton Heržica, Janez Tomše, Milan Zaletel in drugi. Denarna

V ravnini pod vinogradnimi goricami leži na levem bregu Save vas Videm, ki je bila naseljena že v predzgodovinski dobi, kar nam pričajo izkopanine iz bronaste dobe. V rimski dobi je vodila tod cesta Cella-Siscia (Celje-Sisak); bilo je tu že tedaj, še bolj gotovo pa v srednjem veku zelo pomembno in važno pristanišče in skladišče ob Savi, saj so vse vino, namenjeno čez Savo dovažali do tod z vozovi; in ga nalagali na ladje in čolne. Na Vidmu je bilo sedem letnih sejmov za vino in svinje.

Videm je bil sprva last plemiške rodbine Breže-Seliški; vdova Hema je Videm in Brežice okoli leta 1043 podarila solnograškim nadškofom, ki so bili lastniki Vidma skozi več stoletij. Ob velikem kmečkem punktu leta 1573 so se udeležili upora tudi videmski kmetje in pri Vidmu se je tedaj velika hrvaško-slovenska kmečka vojska, razdelila: Kupinič se je z 2000 uporniki prepeljal čez Savo in prodiral proti Kostanjevici. Ilija Gregorič pa je s svojo vojsko prodiral proti Brestanici in Sevnici.

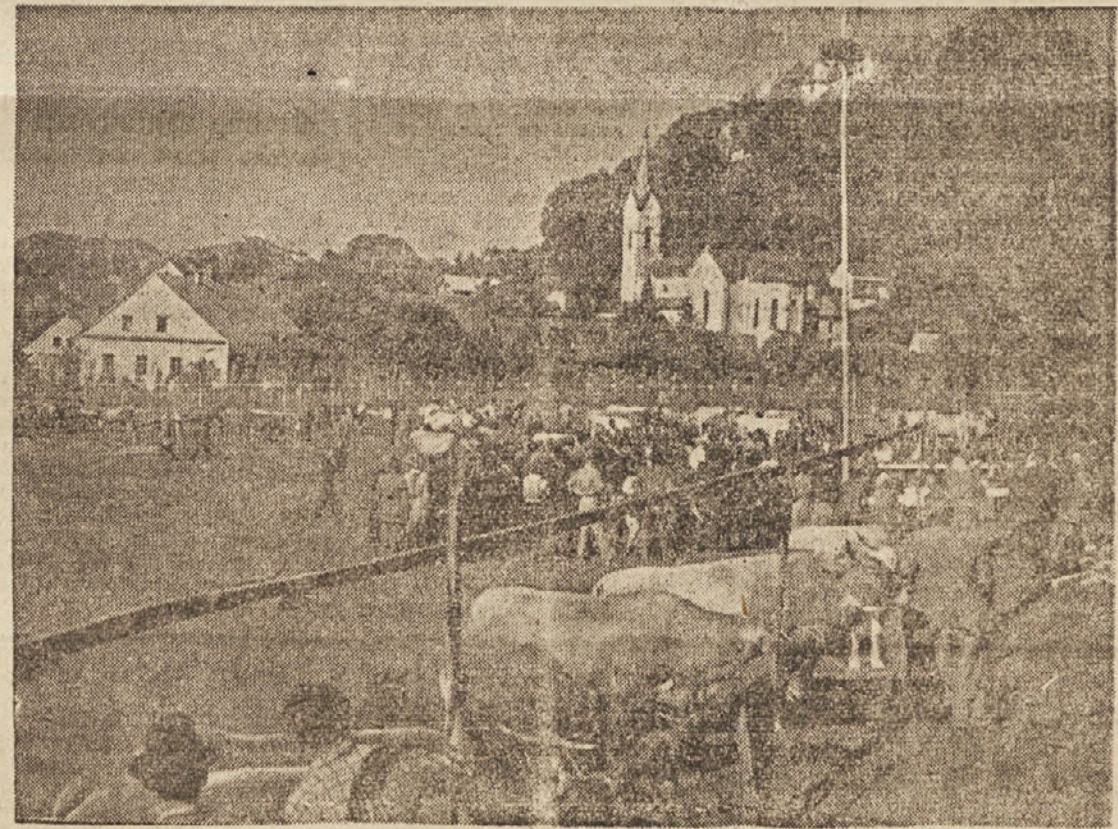
Ko so leta 1862 zgradili železniško postajo in leta 1866 sedanji leseni most čez Savo v Krško, je Videm prenehal biti važno savsko pristanišče, s tem pa je izgubil največji vir dohodkov. Samostojna občina je Videm postal leta 1931.

D. V.

ČLANI SOCIALISTIČNE ZVEZE IN VSI VOLIVCI, SEGAJTE PO BLOKIH VOLILNEGA SKLADA!

Kostanjevca

V Kostanjevici in okoliških vaseh so živahne priprave za volitve. Vsak večer je v kakšni vasi sestanek, vsak večer se pogovarjajo o kandidatih in vsakdanjih perečih zadevah. Med kandidati so tudi tovariši Bajec, Dragan in Hribar. Ne pozabimo na tiste — so rekli na sestanku v Globočicah, ki se niso ustrašili dati svoja življenja za našo svobodo, ki se niso ustrašili zapustiti se okupatorju. Če so takrat imeli skrb za našo bodočnost, jo bodo imeli tudi poslej. In skrbeti je treba za našo kotlino. Nas je treba povezati z ostalim svetom z rednim vlažnim prometom. Hočemo železnico Novo mesto—Brežice, o kateri se že desetletja pogovarjamo pa je še vedno ni. Vedno ostane samo pri načrtih, zdaj pa ne, so približali Jablaničani. P.

Živinorejska razstava v Sevnici, ki jo je organizirala KZ

FABJANČIĆ MILAN:

Z geološko ekipo v centralni Makedoniji

(Nadaljevanje)

Ob popoldnevih je bilo prosto. Takrat sem vrgel usnjeni pas svoje popotne torbe preko ramen, položil vanjo kompas, topografsko karto in stekleničko solne kisline, z desno roko pa sem zgrabil za ročaj geološkega kladiva in se odpravil na krajši izlet.

Tokrat sem se odločil, povzpeti se na najvišji vrh v bližini, da bi si ogledal okolico. Nikjer ni bilo nobene poti. Šel sem preko kamnitih tal, ki so se od blizu zdela skoro gola. Le tu in tam je rasla kaka suha bilka. Nebo je bilo jasno vendar ne modro, ampak bolj motne sivkaste barve. Sonce je pripekalo s polno silo. Peščena in kamnita tla so bila tako razgreta, da bi se človek opekli.

Kmalu sem prišel do vznožja hriba, potem sem se pa začel hitro vzpenjati kvišku, ne da bi se oziral nazaj. Pot ni bila težka, saj je bil hrib po svoji obliki bolj podoben griču, t. j., imel je lepo ovalno obliko brez ostrih grebenov in prepadov, skratka brez morfoloških kontrastov. Ko sem prispel na vrh,

mi je postalo skoraj hladno od vetra, ki v teh krajih le redkokdaj miruje. Često veje skozi ozračje vsaj lahna sapica, ki za silo osveži človeka sredi največje vročine in zaradi tega se mi je zdela klima teh krajev precej znošljiva.

Pogledal sem v daljavo... Severno se je razprostiralo široko Ovrje polje z manjšimi naselji. Vsi ostali deli sveta so bili zastrti z manjšimi in večjimi hribi, prav tako podobni visokim gričem, izbrzdanim z globoko zasekanimi strugami hudournikov, ki govore, da ni vedno tako suho v teh krajih. O tem sem se pozneje tudi prepričal. V vsej okolici, ki sem jo videl s tega dominirajočega vrha, nisem mogel opaziti niti majhnega gozdiča. Le posamezne drevesa sem videl ob cestah, železnici in blizu naselij v nižjih legah. Videl sem pa tudi vasi, kjer se senca najde le pod strehami kolib. Vsa pokrajina je rjavkaste barve in spominja človeka na slike iz Egipta. Nedaleč proti jugu se je kakor srebrni trak svetil nivo reke Bregalnice. Videti vodo je tu res nekaj izrednega.

V bazo sem se vrnil pozno. Ko sem bil že blizu vasi, me je na cesti pozdravil neki starejši mož in me vprašal:

»Kaj te odite drugar? (Kam greš, tovariš?)»

Odgovoril sem mu, da grem v rudarsko kantino. Tudi on je bil namenjen tja, pa sva sklenila, da greva skupaj. Čista je imel v rokah rudarsko svetilko. Že od začetku je bil skrivnosten. Toda kmalu je prišel z besedo na dan. Dejal mi je, da ve nekaj zelo zaupnega in da mi bo povedal, če tega ne bom nikomur izdal. Ker sem že iz razgovora sklepal, da ne more biti kaj resnega, sem mu obljubil, da bo stvar ostala popolnoma tajna. Jel mi je pripovedovati na uho, kako je na hribu blizu vasi našel zlato, za katerega ve le on in nihče drugi. Meni je baje izdal prvemu to skrivnost. Hotel sem ga prepričati, da to gotovo ni zlato, ker geološke razmere terena ne ustrezajo pogojem, ki so potrebni za nastanek ležišča zlata kateregakoli tipa. Ni mi verjel. Na vsak način me je hotel popeljati na hrib, kjer leži »zaklada«. Izgovarjal sem se, da sem utrujen,

obljubil sem mu pa, da bom šel z njim drugi dan do »zlatega rudnika«. O jutrišnjem dnevu ni hotel ničesar slišati. In moral bi oditi z njim, da mi ni prišla na misel druga stvar. Vprašal sem ga, če ima doma kakšen kos zlata. Rekel je, da ima, samo da ne povem tega nikomur, tudi njegovi ženi ne. Prišla sva do njegove kočice. Zasepetal mi je naj počakam zunaj. Kmalu se je vrnil z »zlatom« v rokah. Dvignil sem svetilko in na prvi pogled spoznal bronzit v serpentinški osnovi. To je mineral iz skupine rombičnih piroksenov temnorumene barve z rdečkastim odsevom. Nisem vedel, kako naj začnem. Končno sem ga le prepričal, da to ni zlato in ga potolažil. Nato sva oba odšla v kantino.

Kantina je najvažnejša ustanova v vasi. Tu se zbirajo rudarji, nadzorniki, inženirji in drugi tuji, ki pridejo po opravih v ta kraj. Tu govore brez treme v grobem jeziku rudarjev. Ne manjka niti psov. Vendar so ti ljudje v bistvu dobri, uslužni in požrtvovalni.

Spoznal sem se s slovenskimi delavci, ki so montirali majhno časovno separacijo v Bogoslovu. Rekli so mi, da ustvarjajo dobre odnose z bodočimi rudniki ob zbesta, ki bo del svojih proizvodov rezerviral tudi za

Anhovo, kjer je razvita industrija cementa.

Hrana v kantini je bila močna, toda za naše navade »peklenske« papricirana. Zanimivo je, da so se pritoževali tudi Srbi, ki so se radi bahali, da na papriko navajeni. Makedonci so se pa samo hudomušno muzali in nam drugič vsipali v ovtji golaž še dvakrat več paprike. Seveda smo razumeli šalo delali smo se, kakor da nismo ničesar opazili.

Nekega dne sva se s tovarišem odpravila, da si ogledava večji hrib v okolici, ki se nima je zdel geološko zanimiv. Ocenila sva, da je oddaljen kako poldrugo uro hoda od naše baze. Zato nisva vzela s seboj niti kompasa niti zemljevida, ampak samo geološki kladivi in in popotne torbe, da bi lahko prinesla domov primerke mineralov in kamenin. Kazalo je, da se bo treba povzpeti na manjši hrib in spustiti v dolino, da bi se znašla pred ciljem.

Bazo sva zapustila zgodaj popoldne. Najprej sva krenila med požetimi njivami do doline. Žene so spravljale žito. Zdalj pa zdaj je zarjaval kakšen osel. Na neki nji vi je oraj starejši možak. Toda ne s plugom, ampak z nekim primitivnejšim poljskim orodjem — ralom, kakor ga imenujejo Makedonci. To ni prav nič drugega kot lešeni

panj izobilikovani v dve krili z lesenimi podaljški, ki se pri oranju drže v rokah. Na sprednji strani se obe krili stikata in podaljšujeta v železni klin. Pri oranju klin rije po zemlji, obe krili pa potiskata zemljo na vsako stran Brazde za ralom so zelo nepravilne in plitve. Zemljišče se z ralom ne preorje v našem smislu besede, temveč samo površno prerije.

V dolini sva s tovarišem pregazila skoro suh potoček, nato pa sva jo mahnila po pobočju navzgor. Srečavala sva posamezne kornjače, včasih pa tudi po cele družine; med njimi čisto majhne kornjače, dolge komaj nekaj centimetrov, z lepiimi roženimi oklepi. Drugih živali razen mravelj in muh nisva videla. Zanimivo, da tudi kač ne. Ko sva bila na vrhu hriba, se nama je zdelo, da se cilju nisva prav nič približala. Od njega naju je ločil hrib, ki ga prej nisva videla.

Ponovno sva se spustila v dolino. Nisva srečala več nobenega človeka. Okrog naju je bila le pusta rjava pokrajina. Nebo na je bilo še bolj sivo kot sicer in sonce je neznožno pripekalo. Često sva se morala spustiti po deset in več metrov globoko v suho strugo hudournika in se na drugi strani povzpeti prav tako visoko na površino.

Denarna sredstva socialnega zavarovanja naj ne prejemajo namišljeni bolniki

Danes, ko živimo v času socialistične graditve, ne bomo dopuščali, da bi se denarna sredstva socialnega zavarovanja izplačevala namišljenim bolnikom, katerih je v Krškem kakor tudi v drugih okrajih še vedno dovolj. Zavodi za socialno zavarovanje izplačujejo ogromne vsote denarja delavcem-zavarovancem, ki jim denarne datuje nikakor ne gredo. Naj navedem samo nekoliko primerov, iz katerih bo razvidno, da je nujno potrebna stroga kontrola bolnikov-zavarovancev in prav tako bi bilo nujno proti takim zavarovancem uvesti najstrožje sankcije.

Ravno v krškem okraju imamo delavstvo, za katerega je značilno, da je zaposleno v rudnikih, gozdnih upravah, tovarnah in podobnih podjetjih, poleg tega pa imajo tudi del kmetijskega posestva, katerega brez dvoma ne zapostavljajo. Prav iz teh razlogov pa je po nekaterih podjetjih ogromen stalež bolnikov, posebno v času setve, žetve, okopavanja krompirja, koruze in vinogradov in ob trgatvi. Tako se je na primer v enomesečni kontroli našlo v našem okraju okrog 8 bolnih delavcev-zavarovancev, ki so izkoriščali bolovanje za delo na svojem posestvu in doma. Naj navedem nekaj takih primerov: Avenak Vinko, delavec v električni Brestanica je bil operiran na kili ter bil v bolnišnem staležu nad mesec dni. Bolnik bi moral počivati: zgodilo pa se je, da so ga ob priliki kontrole zalotili na delu in sicer pri gašenju apna. Kostevc Rudolf, delavec iz Pavlovec vasi, zaposlen pri Gozdni upravi Pišce, je болоval nad 12 dni in v tem času koristil bolniški dopust za domače delo; ni namreč slutiti kontrole in je odšel v Brežice nakladat deske zase. Zidar Ivan, rudar iz Blance, zaposlen pri rudniku rjavega premoga Senovo, je imel zastripene palca na roki, a kljub temu mu ni bilo težko doma žagati drva. Rožman Ivan iz Sel pri Dobovi, delavec, zaposlen pri Splošnem gradbenem podjetju »Pionir« Novo mesto, gradbišče Brežice, je izkoriščal svoj bolniški dopust za opravljanje poljskih del, medtem ko mu za delo pri podjetju ni bilo mar, še manj pa za opozorilo zdravniškega nadzora. Vajdič Jože iz Velikega Trna, rudar pri Rudniku rjavega premoga Senovo, je koristil bolniški dopust le za to, da si je lahko doma prešal sadje. Dornik Ivan iz Skopice, mizarjski vajenec, zaposlen pri mizarju Meke Jožetu v Krški vasi, je imel infekcijo na prstu desne roke in komaj en dan v bolniškem staležu, pa mu že ni dala žilca miru, da ne bi delal ca 35 minut daleč od doma na svojem ozimaru očetovem polju. Kelhar Jože iz Gorjan, delavec iz rudnika rjavega premoga Senovo, je bil operiran na slepiču ter bil v bolniškem staležu od 13. 8. 1953. Seveda pa ni računal, da obstoji kontrola bolnikov.

ter je bolniški dopust izkoristil za delo doma, namreč pred dnevi; so ga zasledili pri čiščenju kadi.

To je samo nekaj izrazitih primerov bolnikov-zavarovancev, ki so kršili zdravniška navodila in s tem zavlačevali čimprejšnjo ozdravitev. Takih in podobnih primerov pa je brez dvoma še veliko, kar vse vpliva na velik stalež bolnih, istočasno pa so s tem v zvezi ogromne nepotrebne denarne datuje naših zavodov.

Da bi pa se stalež bolnikov, predvsem namišljenih bolnikov, znižal na minimum in obenem uvrstila delovna disciplina, bi bilo umestno, da se vsem takim kršilcem zdravniških navodil odvzame vsa oskrbina za nazaj in ne šele od dneva kontrole po kontrolorju bolnikov.

Jetika — to danes vemo z vso gotovostjo — je bolezen, ki se da spraviti s sveta. S svojo narodno revolucijo, z izgradnjo socializma smo si priborili svoje mesto med naprednimi narodi in državami. Na ta način si iz dneva v dan ustvarjamo čedalje solidnejšo osnovo za boljše, zdravo življenje, za življenje tudi brez jetike.

Zato je dolžnost vsakega posameznika, da v borbi proti tuberkulozi pomaga na vse mogoče načine, med drugim tudi z aktivnim, razumnim, discipliniranim sodelovanjem v fluorografskih akcijah, pa naj se vršijo kjerkoli. Cepljenje z besežjem, dograditev bolnic za zdravljenje in izolacijo bolnikov, intenzivne in čim širše fluorografske akcije, to so glavne točke našega načrta za uspešno pobijanje jetike.

Ne pozabimo, da v boju z jetiko nismo sami. Ljudska oblast in Protituberkulozne sekcije RKS so znani v mogočnih naporih, ko hočemo zajeti to veliko ljudsko nesrečo. Jetika mora postati osamljena bolezenski pojav in ne več množično obolenje, kot je to danes. Ta veliki namen bomo dosegli s skupnimi napori ljudskih oblasti, Protituberkuloznih sekcij, strokovnjakov in vsega ljudstva.

Pri centralnem odboru RKJ se je pred časom že ustanovila Protituberkulozna sekcija. V zvezi z njo je bila tudi pri Glavnem odboru RKS organizirana in ustanovljena Protituberkulozna sekcija. Okrajni odbori RK pa so formirali Okrajne protituberkulozne sekcije.

Protituberkulozne sekcije imajo široke in odgovorne naloge popularizacije sistematične protituberkulozne borbe pri širokih ljudskih množicah in vključevanja ljudstva v aktivno protituberkulozno borbo. V glavnem se te naloge dele v:

I. Zdravstveno prosvetno delo, ki obsega prirejanje pred-

Borba za točke gre naprej

Dne 4. oktobra je v Rogški Slatini odigralo moštvo Partizana iz Krškega prvenstveno tekmo z istoimenskim društvom.

Med tekmo je deževalo, teren je bil neugoden, zaradi tega tudi ni bilo one igre, ki so jo pričakovali maloštevilni gledalci, ki so se zbrali na igrišču.

Tekma se je pričela z veliko nervozo obeh moštev, saj so si stali prvič v borbi nasproti. Domačini so v začetku ostro napadali na vrata gostov. Gostje niso nastopili v najmočnejši postavi zaradi odsotnosti najboljših igralcev. Otrlesi so se pritiski, ker s premišljenimi potezami osvajali teren in ostro napadali. Zaradi rezervnih kril,

ki niso znala realizirati odličnih predložkov, je izostal siguren uspeh.

V prvem polčasu so domačini zabili 2 gola, drugi je bil čist offside ter vodil z 2:0.

V drugem polčasu so domačini zvišali rezultat že na 3:0. Vsi so že mislili na katastrofo gostov, ko se je slika na igrišču čisto spremenila. Gostje so povežali svoje vrste in zaigrali z velikim poletom ter znižali rezultat na 3:2 in pozneje še izenačili na 3:3.

Domačini se morajo zahvaliti izredni smoli gostov — malo je kriv tudi slab teren, da niso odnesli zmage — saj so končali 4 ostri streli v prečki. Pohvali-

ti je vratarja domačih, ki je rešil moštvo gotovega poraza.

Pohvaliti je vse moštvo gostov, ki se je res potrudilo, da je na tujem igrišču dosegel ugoden rezultat, kljub oslabljenemu moštvu. Medtem pa je treba igralce, ki jih je treba prosti da igrajo, predati disciplinskemu sodišču.

Gole so dalj Bizjak T. 2 in Preskar M. 1.

Domačini so igrali zelo ostro — posebno ni pohvalni izpad kapetana moštva, ko je dvakrat udaril igralca gostov brez žoge.

Sodnik Orel iz Celja je sodil dobro, a zameriti je priznanje drugega gola, ki je padel iz offsidea.

Vprašujemo se, zakaj morajo vsa druga društva igrati s pravilno verificiranimi igralci,

zaradi česar je s strani TVD Krško proti tej tekmi vložilo protest.

Ostale odigrane tekme:

Sevnica: Partizan (Brežice) — Partizan (Sevnica) 6:1.

Senovo: Partizan (Senovo) — NK Svoboda (Kisovec) 3:0.

Na Senovem se je odigrala po sporazumu prijateljska tekma, ker ni prispel delegirani sodnik.

Podrobnih poročil o tekmah nismo prejeli.

NEPOTREBEN PORAZ KRŠKEGA

V nedeljo, dne 29. 9., je bilo odigrano III. kolo prvenstvenih tekem celjske podzveze.

V Brežicah je klonilo dobro moštvo iz Rogške Slatine domačinom z rezultatom 7:0.

Moštvo Sevnice je premagalo »Bratstvo« B iz Hrastnika z rezultatom 5:2.

Krško je na lastnem igrišču klonilo Senovemu 0:2, kljub premoči zaradi neodločnega napada. Obramba je bila boljši del moštva. Kljub stalni premoči ni bilo v napadu strelca, ki bi znal realizirati učinkovite napade, ki so se končali voutu ali v rokah dobrega vratarja. Domačini so zastreljali tudi 11-metrovko. Vrtar domačih je kriv prvega gola.

Za tekmo je vladalo veliko zanimanje, saj se je zbralo na stadionu preko 200 gledalcev, ki pa so razočarani nad igro domačih zapuščaj igrišče.

Kino Brežice

9. in 11. oktobra premiera nemškega filma »Veruj mi«. FN štev. 33.

12. in 13. oktobra vesela filmska komedija »Eva«.

V ponedeljek ob 19.30 abonma A. tork ob 18. uri abonma C, tork ob 20. uri abonma B.

14. in 15. oktobra premiera ameriškega filma »Poslednji let«. James Stewart in Marlene Dietrich. Predfilm »Po maturi«.

16. in 18. oktobra premiera ameriškega pustolovskega filma »Naloga broda Magra Kvinde«. Dana Andrews, Carla Balenda. Film je sneman po resničnih dogodkih. FN štev. 34.

Za točen terminski raspored premier ne odgovarjamo, ker so vsi filmi še v laboratorijski obdelavi podnaslavljanja.

Kino Sevnica

10. in 11. oktobra ameriški barvni film »Snežuljica«.

SEJMI

v okraju Krško:

10. oktobra v Kranjcu.

v okraju Brestanica:

16. oktobra v Tuhelju.

v okraju Trbovlje:

11. oktobra v Radečah.

17. oktobra v Lok pri Zidanem mostu.

Protituberkulozne sekcije RKS

vanj o tuberkulozi in borbi proti njej, objavljanje primernih člankov v lokalnem in republiškem tisku in dopisovanje o protituberkulozni borbi v centralno časopisje; propagiranje in pravilno razdeljevanje brošur in propagandnega materiala o tuberkulozi in borbi proti njej; formiranje knjižnic s knjigami, brošurami in propagandnim materialom o protituberkulozni borbi iz domače in tuje literature.

II. Akcije na terenu, ki se razvijajo kot: 1. Najtesnejše sodelovanje s protituberkuloznimi dispanzerji v smislu pomoči pri ugotavljanju bolnikov, pošiljanje bolnikov družine in oseb iz njegove družinske ali delovne skupnosti na kontrolne preglede v protituberkulozni dispanzer, kot pomoč pri množičnih pregledih in pri masovnih akcijah cepjenja s cepivom BCG ter pri fluorografskih akcijah. 2. V smislu pomoči bolnikom in njih družin s pravili higiene in preprečevanja novih obolenj, izolacijo otrok in zdravih iz bolnišnice, preskrbo ustreznih stanovanj družinam tuberkuloznih, ki imajo neprimerna stanovanja, pomoč v delu tistim družinam tuberkuloznih, kjer je takšna pomoč nujno potrebna za vzdrževanje higiene in primarne skrbi za bolnika. 3. V smislu sodelovanja Sekcije z ljudsko oblastjo, ki zajema predvsem sodelovanje in pomoč pri ustanavljanju protituberkuloznih dispanzerjev in ostalih ustanov protituberkulozne borbe, najtesnejše sodelovanje s šolsko oblastjo za protituberkulozno borbo in propagando v okviru šol.

III. Organizacija »Protituberkulozne« tedna. Namen »Protituberkuloznega tedna« je, dati protituberkulozni akciji množičen značaj. To dosega Okrajna protituberkulozna sekcija s povečano protituberkulozno propagando v času tedna, z organi-

zacijo protituberkuloznih razstav in izložb, predvajanjem filmov in diapozitivov, zvežanih s protituberkulozno borbo in nje množično propagando, z obiskom protituberkuloznih ustanov z namenom, da se najširše plasti ljudstva seznanijo s problemi tuberkuloze in protituberkulozne borbe, dalje z izdajanjem in porazdeljevanjem letakov, znamk, dopisnic in zbirlanjem denarnih sredstev.

IV. Ostale akcije, ki zajemajo predvsem delo za izboljšanje higienskih pogojev življenja z organi ljudske oblasti na področju ljudskega zdravstva in higiene, neprestano vključevanje najširših plasti ljudstva v protituberkulozno borbo. Kjer je potrebno, nudi Okr. proti tuberkulozna sekcija pomoč tudi v hranj in oblačilih.

Ze v letu 1949 je Protituberkulozna sekcija GO RKS ustanovila svojo fluorografsko bazo in s tem začetek za sistematično ugotavljanje stanja tuberkuloze v Sloveniji. Opremila je potujočo fluorografsko ekipo in z njo zajela 40.000 oseb, ki so pripadale povečini raznim delovnim kolektivom po Sloveniji. Konec leta 1950 pa je sekcija predala centru za fluorografijo na Golniku oba fluorografska aparata, filme, kemikalije, tiskovine in bogata izkustva. Prav tako je sekcija prevzela nalogo, da bo v letu 1951 eno izmed fluorografskih ekip finančno vzdrževala.

V letu 1950 je Protituberkulozna sekcija GO RKS pripravila in priredila 3-mesečni tečaj za patronažno službo, ki ga je dokončalo 27 gojenk. Po dveh mesecih prakse so bile gojenke porazdeljene posameznim protituberkuloznim dispanzerjem za patronažno delo pri bolnikih pod nadzorstvom in vodstvom dispanzerskih medicinskih sester.

Protituberkulozna sekcija GO RKS posveča posebno skrb

zdravstveno-vzgojnemu delu. Založila je 8 brošur po 20.000 izvodov, en lepak in 20.000 parol. Izdelala je 5 potujočih razstav, ter film o tuberkulozi; porazdelila je 10.000 pljuvalnikov ter nekaj zdravil (antibiotika), za razvedrilo tuberkuloznim bolnikom je nabavila 5 radijskih aparatov.

Razvoj protituberkulozne borbe po osvojitvi kaže, da so ljudska oblast in Protituberkulozne sekcije vložile mnogo napore in poiskale vsa možna sredstva, da omeje tuberkulozna obolenja in zaščitijo zdrave pred okužbo.

Naša borba s tuberkulozo, ki pri nas še vedno zahteva največ žrtve, pa bo uspešna samo, če bo ljudstvo zavestno sodelovalo v njej. Prav v tem je velika in odgovorna naloga Okrajnih protituberkuloznih sekcij, ki bodo morale ustvariti enotno in močno fronto proti nemu največjih sovražnikov delovnega ljudstva.

Marija Serbec

Drobne zanimivosti

UMIVATI SE NI »ZAKONSKA DOLŽNOST«

Neka žena iz Berna v Švici je predlagala ločitev zakona iz dveh razlogov: 1. ker se mož zjutraj redno umiva šele potem, ko si je že oblekel srajco in zavezal kravato; žena pravi, da se mož boji vode, 2. ker mož zahteva, da pere žena svoje in možovo perilo skupno, medtem ko žena predlaga ločene pralne dneve za možko in žensko perilo, ko bi si vsak sam pral svoje. — Te razloge za ločitev je sodnik zavrnil, češ da ni nikjer predpisano, da se mora mož zjutraj umivati in tudi pranje lastnega perila ni moževa »zakonska dolžnost«.

»Zato, ker pravijo četniki: Kadar vidiš partizansko kolo, vsekaj samo prvega in zadnjega, to sta glavi. Zlasti pazi, kdo nosi usnjeno torbico, na tistega meri!«

Vsi so se zasmjeli. Mladenič se je držal resno, zavedajoč se svojega uspeha.

»Ti, tovariš, ali si dobro premislil, ko si se odločil, da prideš k nam?« ga je vprašal nekdo od partizanov, ki ga je hotel spraviti v zadrego, in malo ohladiti njegovo razpoloženje.

»Seveda sem, tovariš. Pol leta se že namerjam, da bom odšel. Ne boj se, dobro sem pretehtal. Kaj naj sedaj razmišljam. Bili se bomo, pa naj bo, kar hoče,« je samozavestno odgovoril.

Ker je šlo že proti jutru, jim je Pavle rekel, naj zaspijo, ker morajo biti spočiti, in tudi sam je legel k štedilniku; bilo mu je hladno in je poskušal zaspiti. Vuk, Nikola in Stanko se niso vrnili; Pavleta je malo zasrbelo. Stražar je poročal, da ni dolgo, kar je v treh različnih smereh slišal bombe in mitraljeze in da streljanje ni bilo dolgo. Moral bi se že vrniti. Pavle je vedel, da je od uspeha te akcije precej odvisno njihovo nadaljnje delovanje na tem ozemlju, pa je postal še bolj nestrpen. Partizan, ki je ležal ob njem, je nerodno ležal in pihal skozi nos, kakor bi parospuščal. Novinci so nekaj šepetali. V sobi je gorela privita petrolejska svetilka; petrolej ni bil čist — švercarji in trgovci so mešali vodo v petrolej — pa je petrolejka prasketala in se kadila skozi okrušeno steklo, dim se je zaganjal v strop, se

v plamenih razlival in lepil obenj.

V sobo je stopil Djurdje. »Kje je tovariš komisar?« je polglasno in važno vprašal.

»Tu sem! Kaj je?«

»Vstani, da ti nekaj povem!«

Spet je utihnil. Novinci so privzdignili glave in se prestrašeno zastrmeli v Djurdja.

»Tajnik je pobegnil!« je ta zašepetal Pavletu na uho, ko je vstal.

»Pobegnil! Kdaj, kako? Pojdiva ven.«

Pavleta je ta novica presenčila in prestrašila. Tajnik bo izdal kraj, kjer so nastanjeni, in četniki bodo napadli, kakor hitro se bo zdanilo. Akcija, ki so jo zamislili za naslednjo noč, je propadla. Bojevati se na tem ozemlju od jutra do mraka je nevarno.

»Prekleto, kaj vraga ste delali? Našli ste se in spite!« se je jezil Pavle, ko sta prišla ven.

»Oblekel se je v žensko obleko in se izmuznil pri zadnjih vratih. Stražar ga je videl, ko je preskočil plot, mu kričal, naj se ustavi, tajnik pa jo je ubral v beg skozi živo mejo. Stražar ni smel streljati, stekel je, da bi ga ujel; mislil je, da je žena iz hiše, pa mu jo je bilo nerodno ubiti. Lopov je prav gotovo zbežal naravnost v četniški štab.«

»Kaj vas nisem obvestil, kakšen tip je to! In sami ste videli, da se dela bolnega. In ti si se, kakor slišim, razklokljal po hiši, tepca se greš. Za vrata bom za vse to, vedi!«

Djurdje je molčal in se jezil nase, ker ni zvezel tajnika ali pa ga pripeljal v sobo med partizane.

Stojala sta v tajnikovo sobo. Med partizani je vršalo in so

zmerjali stražarja, ker ni streljal. Sima je razjarjeno sikal in skoraj zmagoslavno razlagal:

»Nihče me ne posluša. Pavle, sinoči sem pripovedoval Djurdju in vsem sem govoril, da mi je sumljiv in da nekaj naklepa. Pokvarjen kulak, pretvarjal se je, da je bolan, pital nas je s pečenko, da bi nam zalepil oči; mi slepci pa smo ga pustili, da »boluje« in pobegne, namesto da bi ga kot medvedko zvezali, ko smo videli, kdo je. Prav nam je! Nihče me ne posluša!«

»Kje so njegovi domači?« je vprašal Pavle. »Peljite me k njim!«

Djurdje in Sima sta ga peljala v kuhinjo.

Babica se je stisnila k štedilniku, strmela v ogenj, ne da bi jih pogledala, ko so vstopili. Žena je sedela na postelji in čez ramo gledala partizane. Dekle se je oprijelo mreže na oknu, spustilo glavo na roke in glasno jokalo.

Pavle jih je nekaj trenutkov molče gledal, nato pa z zategnjenim in grozečim glasom vprašal:

»Slišiš, kje imaš moža?«

»Jaz ne vem, kje je, za božjo voljo, iščite ga!«

»Kaj?« je zakričal Pavle in se ji z očmi zapičil v obraz.

»Vsek varuje svojo glavo. Revez je moral, po krivem ste ga hoteli ubiti!«

»Molči! Molči, mama! Ni res. Niso ga hoteli ubiti. Čemu bi ga ubili,« jo je prekinilo dekle; po glasu je bilo čutili, da je iskreno nesrečna.

»Ti pa molči!«

»Tovariši! Jaz grem z vami. Sprejmite me... Nočem več tu živeti.«

Dobrica Cosić:

DALEČ JE SONCE...

27. poglavje

Vso noč so prihajali v presledkih po skupinah v četo vaški mladeniči — novi partizani. Pavle se je čez dan dobro naspal in od 12. pa jih je sedaj sprejemal, se z njimi razgovarjal in seznanjal ter jim dajal partizanska imena. Bil je razpoložen, ko je gledal nove partizane, ki so kakor nekoč, ko so začeli ustanavljati odred, prihajali v velikem številu.

V spominu je obujal tiste dni in jih primerjal: tedaj je bilo več navdušenja, ker so na splošno verjeli v bolj naglo in lažjo zmago. Sedaj pa je v ljudih več trdnosti in odločnosti za boj za vsako ceno, za zmago, ki ni tako blizu, ki ni — mamljivo lepa. Tedaj je bila zmaga v vsem, s čimer je bila želja in sanja, sedaj pa je ta zmaga postala življenjska nujnost in neizogibnost. Dve enako lepi vrsti junaštva; prva je začela, druga pa nadaljevala, ko se je prva utrudila in oslabela, prelivajoč kri proti močnejšemu.

Po vsem, kar je doživel na Jastrebcu, ko se je tepel zato, da izvede svojo zamisel, je bil Pavle v tej noči prvič zadovoljen s seboj. Užival je, ko je videl dobro oblečene mladeniče, z novimi puškami, ki se niso bile v rabi in so bile tako namazane, da se je na zapiratih poznala zelenkasta mast. Večji del partizanov, ki so jih zanimali novinci, ni spal. Sa-

lili so se na račun »zlikanih mavzeric«, kakor so krtstili njihove puške, strgali z njih odvečno mast in mazali svoje suhe, črne in zarjavele zapirave in cevi. Stari partizani so kazali do novih dobrohotno in tajinstveno premoč, se šalili z njimi, ti pa so jih radovedno in s spoštovanjem gledali in jih spraševali o komandirju in komisarju.

Nekdo od njih se je močno ločil od drugih zaradi neprilicljene obnašanja in zgovornosti. Trdovratno je zahteval, naj mu bo partizansko ime — Ljutica. Pavle je takoj opazil njegovo vedenje, celotno podoba in obleko. Bil je visok in temne polti z nežnim dekliskim obrazom, toda strogimi potezmi. Govoril je z globokim, enoličnim baritonom. Imel je novo, bogato vezeno šumadinsko obleko iz modrega sukna, vojaško čepico, sešito iz oficirskega modrega sukna, hlače iz črnega šajaka, »po boljše« pletene opanke z dolgimi drobnimi konicami in kratke nogavice, ki so bili vanje uvezeni rdeči cvetovi z zelenimi listi. Pavle ga je opazoval, se smehljaj in se spominjal, kako si je nekoč kot dijak želel imeti prav takšno obleko. Popolnoma tak: tako izvezen suknjati in takšne vzorce na nogavicah. Mladenič je imel konjeniško karabinko s kot vosek rumenim kopitom. Vse na njem je bilo novo in lepo.

»Ti, tovariš Ljutica, si se pa oblekel kakor za zbor. Škoda, ker boš v boju raztrgal tako lepo obleko,« ga je nagovoril Pavle.

»Nič ni škoda, tovariš komisar! Za borbo sem nalašč oblekel najlepše, kar imam. Rad sem lepo oblečen. Če bom padel, kaj bo obleka brez mene. Če pa bom ostal živ, si bom še lepšo napravil. Ko bomo šli skozi vas — naj se vidi, da partizani niso kakšni nagorniki, kakor pripovedujejo četniki.«

»Nogavice ti je pa najbrž dale; daj, prav kakor da bi šel k poroki.« je nadaljeval Pavle in se zadovoljno smehljaj njegovemu odgovoru.

»Da ti povem po resnici: res je! Sinoči mi je dala te nogavice. Najlepše so bile v njeni skrinji. Saj sem vendar več vreden kakor nogavice!« se je preprosto in všečno hvalil mladenič. »Sedaj pa ti meni nekaj odgovori: Čemu nosite komisarji usnjene torbice? Slišal sem da imajo vsi komisarji takšne.«

»Ali misliš, da se tudi mi gizdalimo?« se je zasmejal Pavle.

»Ne trdim tega; toda... kaj vem.«

»Mi nosimo usnjene torbice, da se nam pripor ne zmoči. Tu notri so sredstva, ki z njimi komisarji iz gizdalimo tešemo komuniste.«

»Čui, priporočil bi ti, da nosiš, dokler smo na tem ozemlju, torbico nad plaščem.«

»Čemu pa?«